УДК
687.3

ІРИНА ТОВКАЧ
Чернівецький фаховий коледж технологій та дизайну,
Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА

Мета. *Аналіз сучасних шляхів вдосконалення викладання освітньої компоненти «Матеріалознавство» у системі підготовки фахівців для індустрії моди; значення матеріалознавства у професійній освіті дизайнерів та технологів.*

Ключові слова: *компетентнісний підхід, матеріалознавство, професійна підготовка, індустрія моди, інноваційні технології, навчальний процес, конкурентоздатність фахівців.*

Постановка завдання. Сучасна індустрія моди є динамічною сферою, яка поєднує творчість, технології та інновації. В умовах швидких змін на ринку праці та зростання вимог до якості фахової підготовки особливого значення набуває компетентнісний підхід у викладанні освітньої компоненти «Матеріалознавство» як однієї з базових дисциплін. Важливо сформувати у здобувачів освіти не лише теоретичні знання про властивості текстильних матеріалів, а й практичні навички їх раціонального застосування у процесі проєктування та виготовлення одягу.

Методи досліджень. Аналіз публікацій у галузі інноваційних педагогічних стратегій, що сприяють реалізації компетентнісного підходу, розвитку професійних, творчих, дослідницьких та комунікативних компетентностей.

Результати досліджень. Матеріалознавство є однією з спеціальних наукових дисциплін, які необхідні для підготовки спеціалістів швейної галузі.[2] Саме ця освітня компонента виступає базою для розуміння властивостей текстильних та нетканих матеріалів, їх раціонального використання у процесі створення виробів, оцінки якості та визначення можливостей застосування новітніх інноваційних тканин. Викладання матеріалознавства з позицій компетентнісного підходу сприяє формуванню комплексних умінь: від аналітичних до креативних, від технічних до екологічно орієнтованих.

Розвиток сучасного суспільства, бурхливий прогрес науки і промисловості створюють ситуацію, у якій старі форми та методи

підготовки стають малоефективними, швидко застарівають знання педагогів, утворюється розрив між якістю одержуваних студентами знань і рівнем реальних суспільних потреб, в деяких випадках відстає розвиток матеріально-технічної бази освіти, недостатньо міцним і ефективним є зв`язок між освітою, наукою і виробництвом - найважливішими складовими науково - технічного прогресу.[1] Водночас існує потреба у вдосконаленні методики викладання даної дисципліни, інтеграції сучасних цифрових технологій, застосуванні проєктних методів та розширенні співпраці з виробництвом. Це дозволить майбутнім фахівцям ефективно поєднувати теоретичні знання з практичними навичками, що відповідають актуальним вимогам модної індустрії.

Сучасний ринок праці в індустрії моди висуває високі вимоги до фахівців. Дизайнери, технологи та конструктори одягу повинні не лише володіти творчим баченням, а й глибоко розуміти властивості та поводження матеріалів, які є основою будь-якого текстильного виробу. У цьому контексті компетентнісний підхід у викладанні матеріалознавства набуває ключового значення, а саме забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичними завданнями, що моделюють реальні виробничі ситуації. Завдяки цьому здобувач освіти не лише засвоює основи матеріалознавства, а й навчається аналізувати властивості текстильних матеріалів, добирати оптимальні варіанти для різних видів одягу, враховуючи функціональність, екологічність та тенденції сучасної моди. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, креативності та професійної відповідальності.

Викладання матеріалознавства на основі компетентнісного підходу орієнтоване на активні методи навчання: дослідницькі проєкти, лабораторні експерименти, практичні заняття з аналізу тканин, роботу над колекціями чи прототипами виробів. Це допомагає студентам формувати міждисциплінарні зв’язки між дизайном, технологією та маркетингом, розвиває здатність приймати обґрунтовані рішення у творчо-виробничих процесах.

Впровадження компетентнісного підходу у викладанні матеріалознавства трансформує також і роль викладача з простого транслятора знань на коуча та фасилітатора. Це означає зміщення фокусу з передачі інформації на організацію активного навчального середовища та розвиток практичних навичок студентів.

Викладач-коуч спрямовує студентів, допомагаючи їм самостійно здобувати знання, формулювати проблеми та шукати оптимальні рішення в контексті реальних технологічних завдань. Він створює проектно-орієнтовані або проблемно-орієнтовані навчальні

ситуації, де знання про структуру, властивості та застосування текстильних матеріалів вивчаються не як абстрактні факти, а як інструмент для досягнення конкретної мети.

Як фасилітатор, викладач забезпечує зворотний зв'язок, підтримує групову роботу, стимулює критичне мислення та креативність. Його завдання - не просто оцінити правильність відповіді, а оцінити процес мислення, набуті компетенції (здатність застосовувати знання на практиці, працювати в команді, приймати рішення) та готовність випускника до професійної діяльності в галузі інженерії матеріалів. Так, навчальний процес стає більш практико-орієнтованим, динамічним та орієнтованим на результат.

Такий підхід змінює саму філософію навчання: студент стає активним учасником освітнього процесу, який не лише отримує знання, а й навчається їх застосовувати у практичних ситуаціях. Під час вивчення матеріалознавства це означає, що майбутні фахівці не просто запам’ятовують властивості тканин, а розуміють, як ці властивості впливають на конструкцію, комфорт, зносостійкість та естетичний вигляд готового виробу.

Використання компетентнісного підходу сприяє розвитку аналітичного мислення, навичок експериментування з матеріалами, здатності приймати технологічно обґрунтовані рішення. Студенти вчаться оцінювати матеріали з точки зору їх відповідності дизайнерському задуму, екологічним стандартам і сучасним трендам. Особлива увага приділяється роботі з інноваційними текстильними матеріалами, що відкриває широкі можливості для творчості та впровадження нових технологій у модній індустрії.

Для майбутніх фахівців індустрії моди можна окреслити ключові компетенції в матеріалознавстві, які включають здатність обґрунтовано обирати текстильні, шкіряні, хутряні та інші матеріали відповідно до призначення виробу (функціональність, естетика, комфорт, догляд), вимог технічного завдання та цінового сегменту; вміння оцінювати якість вхідної сировини та готових матеріалів за ключовими показниками (міцність, зносостійкість, драпірувальність, стійкість фарбування) та виявляти дефекти; розуміння того, як властивості матеріалу (наприклад, пружність, сипкість, термопластичність) впливають на процеси розкрою, пошиття, волого-теплової обробки та кінцеву посадку виробу; знання екологічних аспектів матеріалів (органічні, перероблені, інноваційні, біорозкладні) та вміння приймати рішення, що мінімізують вплив на довкілля.

Для ефективного формування цих компетенцій необхідно змінити акценти у навчальному процесі:

Проєктно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning) - замість лекцій і лабораторних робіт, що імітують, доцільно використовувати реальні або максимально наближені до реальних дизайнерські та технологічні проєкти. Наприклад, студенти отримують завдання розробити колекцію для певних умов експлуатації (спорт, вечірній одяг, спецодяг) та повинні самостійно обґрунтувати вибір усіх матеріалів, враховуючи їхні фізико-механічні, гігієнічні та естетичні властивості.

Кейс-стаді та розв'язання виробничих проблем - використання реальних кейсів із практики модних компаній (наприклад, проблеми з експлуатацією виробів через неправильний вибір дублюючих матеріалів, необхідність заміни дорогого імпортного матеріалу на вітчизняний аналог) розвиває критичне мислення та здатність приймати рішення в умовах обмеженої інформації.

Інтеграція з іншими дисциплінами - матеріалознавство не може існувати ізольовано. Його необхідно тісно інтегрувати з конструюванням, технологією швейних виробів, дизайном та економікою. Студенти мають розуміти, що матеріал - це не просто тканина, а елемент, який визначає конструктивні можливості, технологічні маршрути та кінцеву вартість продукту.

Практична робота з інноваційними матеріалами - сучасна мода активно використовує "розумні" текстилі (smart textiles), матеріали з 3D-друком, вторинно перероблену сировину. Навчальний процес має передбачати знайомство з цими матеріалами, їх тестування та експериментування з ними, а не лише вивчення класичних бавовни та вовни.

Такий підхід дозволить забезпечити підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, які можуть оперативно реагувати на зміни трендів, інновації у виробництві та екологічні виклики, які здатні не просто обирати з наявного, а й формувати майбутнє моди через свідомий і компетентний підхід до матеріалів - основи будь-якого одягу. Це інвестиція в якість і сталість української індустрії моди.

Висновок. Впровадження компетентнісного підходу у викладанні освітньої компоненти «Матеріалознавство» забезпечує формування у студентів комплексних професійних умінь, необхідних для ефективної роботи у сучасній індустрії моди. Такий підхід дозволяє поєднувати теоретичні знання з практичними навичками, сприяє розвитку творчого мислення, аналітичних здібностей та здатності до самостійного прийняття рішень. Застосування інтерактивних методів навчання, цифрових технологій, проєктних

завдань та співпраці з виробничими підприємствами сприяє поглибленню професійної компетентності студентів та їх адаптації до вимог ринку праці. Особлива увага приділяється міждисциплінарним зв'язкам матеріалознавства з дизайном та технологією, що забезпечує цілісний підхід до підготовки фахівців. Впровадження компетентнісного підходу також сприяє формуванню екологічної свідомості майбутніх дизайнерів та технологів, що відповідає актуальним тенденціям сталого розвитку у модній індустрії. Це дозволяє майбутнім фахівцям приймати рішення з урахуванням екологічних, технологічних та естетичних аспектів виробництва.

Таким чином, компетентнісний підхід у викладанні матеріалознавства є ефективним інструментом підвищення якості професійної підготовки студентів, формування їх конкурентоздатності та готовності до професійної діяльності у сучасній індустрії моди.

Література

1.https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.19/Nikolaichyk.pdf
2. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва: Навч. пос. – Київ: Арістей, 2003. – 288 с.

УДК 7.5:378.147

МАРИНА КІСІЛЬ
Харківська гуманітарно-педагогічна академія, м. Харків, Україна

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ТЕХНІКИ У ВИВЧЕННІ ФОРМОУТВОРЕННЯ: ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Мета. *Дослідити можливості використання експериментальних технік у вивченні формоутворення як засобу розвитку креативного мислення. Прикладом для аналізу було обрано дизайн одягу.*

Ключові слова: *формоутворення, креативність, дизайн одягу, експеримент, макетування, бріколаж, трансформація.*

Постановка завдання. Основу сучасного дизайну становлять концепції, які здатні впливати на споживача на різних рівнях взаємодії, транслюючи ідеї, потреби та способи взаємодії з продуктом. Цей процес зараз обумовлений високим рівнем креативності, яка стала рушійною силою останніх трендів в дизайні, не дивлячись на одночасну популярність принципів сталої моди. Разом з тим креативність проявляється не тільки у вигляді концепції, але й у самій